

winter warm gehouden dieren, die in Fe-

Mijn eerste terrarium

Toen ik als kind van een jaar of vier op mooie voorjaars- en zomerdagen in de tuin speelde, maakte ik mijn moeder soms bijna wanhopig door om de haverklap het huis binnen te rennen om haar te laten zien, hoe mooi het kevertje of torretje wel was, dat ik zo juist had gevangen.

Zo jong leefde het interesse voor alles wat leeft en groeit reeds in mij, dat alle leden van de familie unaniem van oordeel waren, dat ik nog wel eens bioloog zou worden. Hun voorspellingen zijn echter niet uitgekomen. Proefondervindelijk vond ik mijn weg in de natuur. Zo leerde ik al gauw, dat bijen en wespen akelig konden steken als je ze vastpakte, doch dat deed de interesse niet verminderen.

Toen ik zeven jaar werd kreeg ik een aquarium met een paar goudvissen, maar eigenlijk was ik er nog te jong voor. De eerste tijd ging het natuurlijk goed, maar na verloop van tijd kwam het regelmatige schoonmaken in het gedrang en veralgde de hele bak, zodat deze naar de zolder verdween toen de goudvissen gestorven waren. Elk jaar ging ik 's zomers met mijn ouders met vakantie naar Arnhem. Daar, aan de bosranden en op de heidevelden, maakte ik voor het eerst kennis met de **Zandhagedis** (*Lacerta agilis* L.), een diertje, dat mijn aandacht trok, doch dat zo deksels lastig te vangen was. Het lukte mij op die jeugdige leeftijd nooit, hoe vaak ik het ook probeerde. Op een dag zou ik echter met mijn vader hagedissen gaan vangen. Mijn vader kreeg er werkelijk een te pakken, maar aan het verkeerde eind. Zo leer-

bruari, Januari, of zelfs December, bevruchte eieren legden na een voorafgaande paring in September.

Wat dus de betekenis van de najaarsparing in de natuur is, blijft voorlopig nog een open vraag.

Naschrift redactie:

Het is ondergetekende gebleken, dat door een wijfje van de ringslang — *Natrix natrix helvetica* Lacépède —, dat in het najaar ontvangen werd, in de loop van het daarop volgende jaar eieren werden gedeponereerd, die bevrucht bleken. Ook de schrijver van bovenstaand artikel maakte ons in een andere brief opmerkzaam op een aantekening van Rollinat (*Faune de France*), die bij de gladde slang — *Coronella austriaca* — heeft vastgesteld, dat bevruchting in het najaar inderdaad mogelijk is. Dit werd vastgesteld door histologisch onderzoek van een mannetje. Het moet dus een bewaring van het levende sperma in de ovaria van het wijfje zijn, waarbij bevruchting tot stand komt op het moment van het rijp zijn der eieren.

v. I.

Openluchtterrarium v. d. schrijver foto W. d. Rover

door M. van Rekum, Amstelveen

de ik, dat een hagedissenstaart breekbaar is en geruime tijd na het breken nog blijft doorkronkelen. Een tijdje later hadden we echter meer succes en maakten we een wijfje buit, dat na een paar dagen mee naar Amsterdam reisde. Thuis werd ijlings het oude aquarium opgezocht, een laag zand er in aangebracht en een paar pollen kussentjesmos er in geplant, nog een bakje voor drinkwater en een voor meelwormen en mijn „terrarium“ was klaar.

De afmetingen van het aquarium waren: 50 x 30 x 40 cm. De zandbodem was ca. 4 à 5 cm hoog, zodat geen dekplaat nodig was! Daardoor scheen de zon er vrij in en had het dier dus volop ultra-violet licht.

De hagedis kon haar woning, die op de veranda werd geplaatst, betrekken.

Hoe ondeskundig het geval ook in elkaar zat, toch is het de grondslag voor mijn liefhebberij geworden. Gemakkelijk vond ik het ook. Geen ruiten schoonmaken en water verversen, zoals vroeger bij de goudvissen. Alleen nu en dan wat drinkwater bijvullen en het bakje vol meelwormen houden. De hagedis hield het vol! Twee en een half jaar lang heb ik het diertje in leven gehouden. Des winters verhuisde de bak naar een onverwarmd vertrek en in het voorjaar weer naar de veranda, zodra de hagedis (kurkedil, zoals de huisgenoten en burens het dier spottend noemden) uit de winterslaap ontwaakte. Zoals gezegd, werd de bak des winters vorstvrij weggezet, echter zonder verdere maatregelen voor de winterslaap.

Groot was dan ook mijn verwondering, toen

ik later las, dat *Lacerta agilis* het moeilijkst door de winterslaap is te krijgen. In dit primitieve terrarium lukte het mij tweemaal! Typisch is ook, dat de eenzijdige voeding met meelwormen geen nadelige invloed op de gezondheid van het dier had. Wellicht kwamen er overdag toch andere insecten in de bak, zodat er onwetend toch variatie in het menu was.

Vrij spoedig was het dier handmak, zo zeer zelfs, dat ik het aan de staart uit het „terrarium“ kon tillen. Het voederen was altijd een bron van vermaak. Zodra ik mijn hand in de bak stak om het meelwormenbakje er uit te pakken, klom de hagedis langs mijn arm omhoog, liep achter mijn nek om en bleef op de andere schouder wachten, tot het bakje was bijgevuld, waarna direct een meelworm werd verorberd.

Hoeveel moois was er aan het diertje te

slakken, die in de aardbeien huishielden en ik bood aan mijn hagedis een tijdje in hun tuin te laten logeren. De slakken zouden dan wel spoedig verdwijnen. Zo gezegd, zo gedaan, al verzekerde een tuinman, dat de hagedis nog meer aardbeien zou nuttigen dan de slakken al deden. Zo kon ik van de veranda af mijn hagedis in de tuin zien zitten zonnen. Het deed het dier klaarblijkelijk goed, die overvloed van vrijheid, voedsel en zon. Een paar dagen later klauterde een jonge kat van andere burens over de tuinschutting heen en kreeg de hagedis in de gaten. Voor mijn ogen zag ik hoe mijn hagedis door de kat werd gevangen en gedood, ondanks het lawaai, dat een jochie daar boven hem maakte.

Is het wonder, dat dit verlies mij aan het hart ging? Deze kleine, nietige hagedis was een bijzonder vriendje van mij ge-

Lacerta agilis L.

foto archief

ontdekken. De grappige, gevlekte tekening van de zo mooi geschubde huid, de kleine, grauwe plekje achter de kop, waar ik de oren vermoedde, de kleine zwarte kraal-oogjes, waarmee het zo schalks kon gluren en de alleraardigste, kleine nageltjes aan de tenen, en niet te vergeten het vervellen, dat het dier van tijd tot tijd deed. Hoe mooi zat zo'n doorzichtig geschubd velletje in elkaar. Droevig was het einde van mijn hagedis. De benedenburen klaagden over

worden en heeft toen al, toen ik negen jaar was, de grondslag gelegd voor de liefhebberij van het terrarium houden. Sinds mijn omgang met deze kleine gevangene, hoe slecht en onbeholpen ook verzorgd, zijn de reptielen en later ook de amphibieën steeds het middelpunt van mijn belangstelling geweest en het onderwerp van een liefhebberij, die dagelijks nieuwe dingen leert en die een onuitputtelijke bron van plezier en ontspanning is.

Een hermetisch gesloten terrarium

Een eis voor slangenhouders

door W. H. G. van Lommel, 's-Gravenhage.

Dat het voor een terrariumhouder, in het bijzonder voor hem, die slangen wenst te